

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 24.09.2021
alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2023)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Lausunto ostettavasta henkilöjunaliikenteestä vuosille 2022-2030

TRE:6233/08.01.01/2021

Lisätietoja päätöksestä

Johdon assistentti Katri Naulo, puh. 040 801 6003, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Valmistelijan yhteystiedot

Joukkoliikenneinsinööri Maarit Kaartokallio, puh. 044 430 9089,
suunnittelija Leena K Huhtala, puh. 044 4309088, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Liikenne- ja viestintäministeriölle annetaan asiassa oheinen lausunto.

Perustelut

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Tampereen seudun joukkoliikenteen näkemyksiä ostettavasta henkilöjunaliikenteestä vuosille 2022-2030 (Lausuntopyyntö 08.09.2021 VN/21451/2021).

Lausunnot

1. Täydentääkö suunniteltu ostoliikenne alueen saavutettavuutta ja palveleeko hankinta liikkumistarpeita, millä tavalla?

Suunniteltu ostoliikenne välillä Nokia - Tampere täydentää alueen saavutettavuutta arkisin ruuhka-aikaan. Välillä Lempäälä - Tampere suunniteltu ostoliikenne täydentää alueen saavutettavuutta laajemmalla liikennöintiajalla ja myös viikonloppuisin. Välillä Orivesi - Tampere kiskobussiliikenne on merkittävä osa joukkoliikennetarjontaa.

Junavuorot täydentävät busseilla toteutettavaa joukkoliikennettä tarjoten nopean yhteyden keskustasta keskustaan, mutta ostettavien junavuorojen määrä ei riitä korvaamaan bussiliikennettä. Myös kävelymatkat asemalle voivat olla pitkiä. Ostettavalla junaliikenteellä pystytään mahdollistamaan paremmat matkaketjut, toteuttamaan vaihtojen suunnittelua ja lisäämään lähialueilla joukkoliikenteen käyttöä. Useammassa Tampereen seudun kunnassa on aloitettu tai jo toteutettu esim. liityntäpysäköintihankkeita rautatieaseman läheisyydessä.

2. Tukevatko suunnitellut aikataulut matkaketjuja ja siirtymistä kestäväan liikkumiseen, miten?

Suunnitellut aikataulut tukevat osittain matkaketjuja. Alueilla, joissa tarjotaan 30 min vuorovälillä bussin liityntäyhteys, voidaan rakentaa vaihtoyhteys bussista junaan sitä paremmin, mitä tasaisempaa myös junatarjonta on. Lisäksi alle kolmen kilometrin säteellä asemista useampi matkustaja saattaa vaihtaa joukkoliikennematkan bussista junaan ja kulkea matkan juna-asemalle polkupyörällä, kävellen tai henkilöautolla.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

3. Luoko suunniteltu ostoliikennetarjonta päällekkäisyyttä alueenne muun julkisen liikenteen tarjonnan kanssa?

Suunniteltu ostoliikenteentarjonta on osittain päällekkäistä liikennöintiä välillä Nokia - Tampere ja Lempäälä - Tampere. Sekä Nokialta että Lempäälästä tarjotaan vaihdoton ja suhteellisen nopea bussiyhteys Tampereelle. Kuitenkin samoilla bussilinjoilla mahdollistetaan myös yhteys kohteisiin, joihin rautatieasemalta olisi huomattavasti enemmän matkaa. Erityisesti Lempäälässä kohti Tamperetta ulottuvassa nauhataajamassa bussiyhteyksien säilyttäminen osin päällekkäisinä junan kanssa on välttämätöntä. Juna tarjoaa kuitenkin kilpailukykyisen nopeimman yhteyden asemien välille.

4. Onko teillä yksittäisiä perusteltuja aikataulujen muutostarpeita, millaisia?

Tampereella aloitettiin raitiotieliikenne syksyllä 2021. Entistä laajempi alue on saavutettavissa 5-15 minuutissa rautatieasemalta ratikkaliityntänä. Esitetty vartin aikaistus Lempäälästä Tampereelle saapuvaan opiskelu- ja työmatkaliikenteen tärkeimpään yhteyteen on ristiriidassa tämän kanssa. Esim. oppituntien alkaessa klo 8:15, jää lähellä rautatieasemaa sijaitsevassa oppilaitoksessa odotteluaikaa noin 40 minuuttia ja kauempanakin sijaitsevassa 25-30 minuuttia. Esitämme, ettei näin merkittävää aikaistamista tehtäisi.

Myös Nokian suunnalta ostovuorot saapuvat aikaisin, mutta Nokialta kaukojunaliikenne tarjoaa vaihtoehtoisen yhteyden ennen kahdeksaa.

5. Näkemyksenne tulevista liikennetarpeista perusteluineen?

Sekä Lempäälän että Nokian suunnasta Tampereelle tulisi tavoitella arkisin ruuhka-aikana tasaista puolen tunnin vuoroväliä ja muuna aikana tunnin vuoroväliä. Myös Oriveden suunnalla tulisi tavoitella tasaisempaa tarjontaa, jolloin samalla junamäärällä saataisiin kilpailukykyisempi ratkaisu verrattuna nykyiseen 4 minuutista 3 tuntiin olevaan arjen vuoroväliin.

Tampereen kaupunkiseutu on kasvanut ja kasvaa nopeasti, n. 4100 asukkaalla vuodessa. Jotta kasvu voidaan ottaa vastaan kestävästi, tulee aluekehittämisen ja liikkumisen tukea taloudellista, sosiaalista ja ekologista kestävyttä. Lähijunaliikenteen kehittämisellä ja sen vaikutuksilla yhdyskuntarakenteen kestävään kehittämiseen on tunnustettu keskeinen rooli seudun kestävyteen, kilpailukykyyn ja hyvinvointiin liittyvien tavoitteiden saavuttamisessa. Tampereen kaupunkiseudun suunniteltu kehitys nojaa voimakkaasti raiteiden varaan.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Toteutuessaan kehitys ja lisääntyvä kysyntä luovat tarpeita liikennepalvelujen kehittämiseksi jo 9-vuotisen sopimuskauden aikana. Tämä tulisi mahdollistaa ostoliikennesopimuksessa.

Tampereen kaupunkiseudulla on tunnistettu tarve täydentää junaliikenteen palvelutarjontaa LVM:n ostoliikenteen lisäksi. Tämä on tarpeen, jotta voidaan luoda vakiominuuttinen aikataulurakenne, joka paitsi palvelee asiakasta myös muun joukkoliikennepalvelun kehittämistä. LVM:n ostoliikenne on liiketaloudellisesti kannattamatonta. Tampereen kaupunki tuo kuitenkin huomiona esille sen, että LVM:n ostoliikenne sopimuksen kattamat vuorot ovat kysynnältään parhaimmat vuorot. Näiden vuorojen hankkiminen on vaikuttavuuden näkökulmasta ensimmäinen prioriteetti. Sopimuksen täydentämiseksi hankittaviin vuoroihin sisältyy sopimuksen vuoroja suurempi lipputuloriski, joka jää niiden hankkijan vastattavaksi. Oikeampi tapa olisi jakaa lipputuloriskiä ostajien kesken.

Tampereen kaupunkiseutu laatii parhaillaan vuosille 2030 ja 2050 tavoitteellisia tulevaisuuskuvia sekä tiekarttaa tavoitetilojen toteuttamiseksi. Valtion eri toimijat ovat olleet kiitettävästi mukana yhteistyössä. Työ tulee antamaan näkemyksen siitä, miten seudun lähijunaliikennettä tavoitellaan kehitettävän sekä paaluttaa keskeisiä suunnittelu ja kehitysteemoja tiekartaksi, tavoitellun kehittämisen mahdollistamiseksi. Toteutettava kehitys mahdollistaa junaliikenteen lisääntyvän kysynnän ja liikennepalvelujen kehittämisen edellytykset. Laadittavan 9-vuoden sopimuksen aikana tulee tehdä jatkuvaa yhteistyötä kaupunkiseudun ja valtion toimijoiden kesken, jotta mahdollistetaan tavoiteltu kehitys ja jotta voidaan katsoa, mikä on tarkoituksenmukaisin tapa hankkia junaliikennettä Tampereen kaupunkiseudulle tämän sopimuksen jälkeen. Seudulle laadittava tavoitteellinen tulevaisuuskuva ja tiekartta antavat hyvän lähtökohdan tälle yhteistyölle.

Tiedoksi

Liikenne- ja viestintäministeriö Lausuntopalvelu.fi, Mika Periviita, Juha-Pekka Häyrynen, Maarit Kaartokallio, Leena Huhtala, Tanja Lehtonen

Allekirjoitus

Apulaispormestari Aleks Jäntti

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 24.09.2021
alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2023)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§ 4

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)